

GIG
CYMRU
NHS
WALES

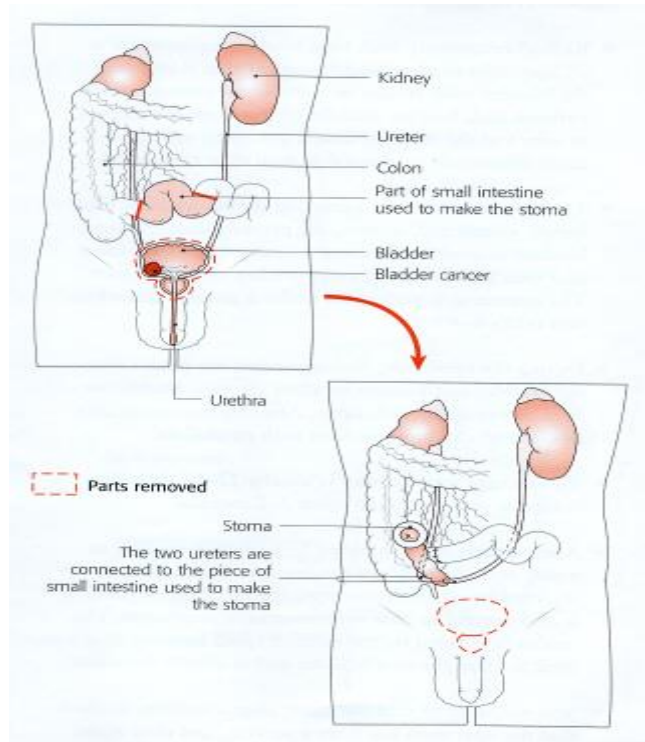
Bwrdd Iechyd Prifysgol
Aneurin Bevan
University Health Board

Gwybodaeth i Gleifion Sistectomi Radical a Ffurio Pibell Ilëol

Adran Wroleg

Beth yw Systectomi Radical?

Tynnu'r bledren, nodau lymff y pelfis a rhywfaint o feinwe o'i hamgylch - **gweler y diagram isod**. Mewn dynion, mae'r chwarren brostad a'r fesiclau semen hefyd yn cael eu tynnu. Mewn menywod, gellir tynnu'r groth, yr ofariau a thop wal y fagina, yn dibynnu ar ble mae'r canser.

Atgynhyrchwyd gyda chaniatâd caredig Health Press Ltd, Rhydychen

Beth yw Pibell Ilëol?

Ffordd o ddraenio wrin allan o'r corff pan fydd y bledren wedi'i thynnu - **gweler y diagram uchod a "Beth mae'r lawdriniaeth yn ei chynnwys?"**.

Beth yw budd y lawdriniaeth hon?

Y nod yw gwella canser y bledren.

Beth yw'r risgiau?

- Cyffredin** Haint oherwydd mewnosod draeniau dros dro, stentiau yn dilyn llawdriniaeth
Gwaedu sy'n creu'r angen am drallwysiad gwaed
- (Menywod) Poen neu anhawster gyda chyfathrach rywiol oherwydd culhau neu fyrhau'r fagina. Gall y menopos ddigwydd os tynnir yr ofariau
- (Dynion) Risg uchel o analluedd (methu cael codiadau)
Orgasm sych. Had-daflriad gwrthredol: ni chynhyrchir semen, sy'n achosi anffrwythlondeb
- Achlysurol** Colli gwaed sydd angen mwy o lawdriniaeth
Efallai na fydd y canser yn cael ei wella
- (Dynion) Angen tynnu'r wrethra (pibell ddŵr) fel rhan o'r lawdriniaeth neu yn ddiweddarach
- Prin** Haint neu hernia y toriad, a fydd angen triniaeth bellach
Problemau anaestetig neu galon sy'n golygu mynd i ofal dwys (gan gynnwys haint ar y frest, ceulad yn yr ysgyfaint neu'r goes, strôc, trawiad ar y galon a marwolaeth). Gostyngiad yn swyddogaeth yr arenau dros amser
- Prin iawn** Dolur rhydd oherwydd coluddyn byrrach/diffyg fitaminau, sydd angen triniaeth.
Gollyngiadau coluddyn ac wrin o anastamosis (uniad) sydd angen llawdriniaeth bellach.
Creithio i'r coluddyn neu'r wreteri sydd angen llawdriniaeth bellach yn y dyfodol.
Creithio, culhau neu ffurfio hernia o amgylch yr agoriad stoma sydd angen llawdriniaeth bellach.
Niwed i'r coluddyn yn ystod llawdriniaeth gan arwain at yr angen am golostomi.

A oes dewisiadau amgen?

Triniaeth ymbelydredd i'r bledren, gwyro wrinol ymataliol.

Os yw'r opsiynau hyn yn addas i chi, bydd eich meddyg wedi eu trafod gyda chi ac wedi rhoi gwybodaeth i chi yn eu hesbonio'n fanylach.

Beth sy'n digwydd cyn y llawdriniaeth?

Cyn eich llawdriniaeth bydd gofyn i chi fynychu Clinig Cyn-Mynediad. Mae hyn er mwyn gwirio eich bod yn ffit ar gyfer eich llawdriniaeth. Gofynnir cwestiynau i chi am eich iechyd cyffredinol a chewch rai neu'r cyfan o'r profion canlynol: profion gwaed ac wrin, pelydr-x y frest ac ECG (gwirio'r galon). Profion arferol yw'r rhain cyn llawdriniaeth. Byddwch hefyd yn cael y cyfle i ofyn unrhyw gwestiynau.

Cewch eich cyfeirio at y Nyrs Stoma sy'n arbenigo mewn gofalu am gleifion sy'n cael y math hwn o llawdriniaeth. Bydd naill ai'n eich gweld gartref cyn eich llawdriniaeth neu pan ddewch i'r ysbyty. Bydd yn trafod y llawdriniaeth gyda chi, yn ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych ac yn penderfynu ble y dylid gosod eich stoma (gweler "Beth mae'r llawdriniaeth yn ei olygu"). Gwneir marc ar eich abdomen (bol) ar ôl i chi drafod hyn. Bydd y stoma ar ochr dde eich abdomen, ychydig o dan eich canol.

Triniaeth Ychwanegol

Ar ôl eich llawdriniaeth, byddwch yn cychwyn pigiadau isgroenol dyddiol o Fragmin (Daletparin); mae hyn hefyd yn helpu i leihau eich risg o geuladau gwaed. Bydd y nyrs ar y ward yn eich dysgu sut i wneud hyn eich hun gan fod angen parhau â'r driniaeth hon am 4 wythnos. Mae tystiolaeth gyfredol gan y Sefydliad Cenedlaethol Rhagoriaeth Iechyd Clinigol (NICE) yn argymhell y driniaeth hon i gleifion sy'n cael llawdriniaeth ganser fawr i leihau eu risg o ddatblygu thrombosis gwythiennau dwfn (DVT) neu emboledd ysgyfeiniol (PE).

Eich llawdriniaeth

Cewch eich derbyn i'r ward y diwrnod cyn neu fore eich llawdriniaeth; cewch wybod am hyn yn y clinig cyn-derbyn. Bydd anesthetydd yn eich gweld chi ar yr adeg hon i drafod eich anesthetig a'ch rheolaeth poen. Unwaith eto, bydd meddyg yn trafod y llawdriniaeth a chymhlethdodau posibl, yn ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych ac yn gofyn i chi lofnodi'ch ffurflen gydsynio eto.

Gofynnir i chi beidio â bwyta nac yfed unrhyw hylifau nad ydynt yn glir, fel cawl, llaeth ayb., am 6 awr cyn eich llawdriniaeth. Gallwch gael hylifau clir (dŵr/diod o 'squash') hyd at 2 awr cyn eich llawdriniaeth. Ar ôl hyn, gofynnir i chi beidio ag yfed unrhyw beth pellach. **Os ydych chi'n ddiabetig sy'n ddibynnol ar inswlin, bydd angen cyfarwyddyd arbennig arnoch chi, trafodwch hyn gyda'ch nyrs.**

Byddwch yn cael 2 dawddgyffur a fydd yn gwneud i chi agor eich coluddion; bydd y carthydd hwn yn sicrhau bod eich coluddyn yn lân cyn eich llawdriniaeth.

Cyn mynd i'r theatr, gofynnir i chi gael cawod a gwisgo gŵn ysbyty a hosanau arbennig. Mae'r hosanau hyn yn helpu i leihau'ch risg o gael ceuladau yn eich coesau. Os ydych chi'n teimlo'n bryderus, a'i fod yn briodol, efallai y caiff meddyginiaeth ymlaciol (pre-med) ei bresgreibio i chi; rhoddir hwn i chi ar y ward cyn i chi fynd i'r theatr. Bydd nyrs yn mynd gyda chi i'r theatr lle cewch eich cludo i'r ystafell anesthetig lle byddwch yn cael eich anesthetig.

Beth mae'r lawdriniaeth yn ei chynnwys?

Gwneir toriad ar eich abdomen (bol) o ychydig uwchben eich bogail i ben asgwrn yr arffed er mwyn galluogi'r meddyg i gyrraedd y bledren. Ar ôl i'r bledren gael ei thynnu, mae angen i'ch meddyg greu ffordd arall i'ch wrin ddraenio o'r corff; gwneir hyn trwy ffurfio stoma. Enwau eraill y byddwch chi'n eu clywed am stomas yw pibellilëol neu urostomi.

I ffurfio pibell ilëol/stoma, fel arfer defnyddir darn bach o'ch coluddyn. Bydd y meddyg yn torri darn bach o'ch coluddyn allan (ni ddylai tynnu hwn effeithio ar sut mae'ch coluddyn yn gweithio). Yna caiff yr wreteri (tiwbiau sy'n draenio wrin o'r arennau) eu pwytho i mewn i un pen o'r darn bach o'r coluddyn a gafodd ei dynnu, yna gall wrin ddraenio iddo. Daw'r pen arall allan trwy agoriad bach ar eich abdomen i wneud y stoma. Yna gall wrin ddraenio o'r wreter, trwy'r darn o'r coluddyn ac allan trwy'r stoma i mewn i fag arbennig wedi'i osod o amgylch eich stoma. Mae'r bag yn cael ei ddal yn ei le gan ddarn gludiog sydd ynghlwm wrth y bag.

Bydd y lawdriniaeth yn cymryd tua 4 awr. Ar ôl y lawdriniaeth, cewch eich cludo i'r ystafell adfer a byddwch yn aros yno am awr neu fwy cyn mynd yn ôl i'ch ward. Mae hyn yn caniatáu i chi wella o'r anesthetig. Byddwch yn gysglyd pan ddychwelwch i'r ward ac efallai yr hoffech drefnu mai dim ond ymweliad perthynas agos a gewch ar y diwrnod cyntaf, fel y gallwch gael rhywfaint o amser tawel i wella. Gall perthnasau/ffrindiau eraill ffonio'r ward i ddarganfod sut ydych chi.

Beth fydd yn digwydd ar ôl y lawdriniaeth?

Bydd y nyrsys yn gwirio'ch pwysedd gwaed, pwls, anadlu, briw, poen a chyfaint eich wrin yn rheolaidd. Wrth i chi wella, bydd y gwiriadau hyn yn cael eu gwneud yn llai aml.

Rhestrir y tiwbiau a'r draeniau a allai fod gennych isod. Peidiwch â phoeni amdanynt, maent yno i roi hylifau i chi neu i ddraenio hylifau i ffwrdd. Byddant yn cael eu tynnu yn raddol, wrth i chi wella.

- **Ocsigen** Efallai y cewch ocsigen am gyfnod byr ar ôl eich llawdriniaeth nes eich bod yn fwy effro.
- **Trwyth mewnwythiennol** - (IVI neu ddiferiad) - Bydd canwla (tiwb plastig tenau) yn cael ei roi mewn gwythïen yn eich braich ac/neu yn eich gwddf a rhoddir hylif trwy hyn i sicrhau nad ydych chi'n dadhydradu. Gellir ei ddefnyddio hefyd i roi gwrthfotigau mewnwythiennol, gwaed ayb. Pan fyddwch chi'n yfed a ddim yn teimlo'n sâl, bydd yr IVI yn cael ei dynnu.
- **Draeniad** - Bydd gennych 1 draen (tiwb) yn dod allan o'ch abdomen isaf. Mae hyn yn draenio gwaed neu hylif i ffwrdd, a all gasglu ar ôl i'ch prostad gael ei dynnu allan. Fel rheol caiff ei symud ar ôl 1-2 ddiwrnod. Os yw'n dal i ddraenio llawer o hylif, bydd yn cael ei adael mewn ychydig yn hirach.
- **Stoma** - Bydd gennych 2 diwb bach (stent) yn dod allan o'ch stoma. Maent yn dod i lawr yr wreteri (tiwbiau o'r aren) ac allan trwy'r stoma. Maent yn caniatáu i'r uniadau lle mae'r wreteriaid yn cael eu pwytho i'r stoma wella. Mae'r tiwbiau fel arfer yn cael eu tynnu ar ôl 10 diwrnod. Os ewch adref cyn hyn, bydd eich nyrs yn trefnu iddynt gael eu tynnu yn eich cartref.
- **Briw** - bydd gennych ddresin dros y clwyf am ychydig ddyddiau ar ôl y lawdriniaeth. Bydd clipiau wedi cael eu defnyddio i gadw dau ymyl y croen gyda'i gilydd, mae'r rhain yn edrych yn union fel staplau ac fel arfer yn cael eu tynnu 10 diwrnod ar ôl y lawdriniaeth. Bydd y briw yn gwella, a thros amser bydd y graith yn pylu.
- **PCA** (Analgesia a Reolir gan Gleifion) neu **Epidwrol** i reoli'ch poen. Bydd yr anesthetydd wedi trafod y rhain gyda chi cyn y lawdriniaeth. Pan fyddwch chi'n bwyta ac yn yfed ac yn gallu cymryd cyffuriau lleddf fu poen trwy'r geg, gellir tynnu'r PCA Epidwrol. Mae'n bwysig bod eich poen yn cael ei reoli; os nad yw, gadewch i'ch nyrs gwybod.

- Anogir chi i symud o gwmpas cyn gynted â phosibl. Mae hyn er mwyn helpu i leihau cymhlethdodau fel heintiau ar y frest, doluriau pwysau neu geulad yn y goes (Thrombosis Gwythiennau Dwfn - DVT).

Pryd alla'i fynd adref?

Fe ddylech chi fod yn barod i fynd adref ar ôl 7 diwrnod. Cyn i chi adael fe ddangosir i chi sut i drin y stoma. Rhoddir rhifau cyswllt i chi rhag ofn y bydd gennych unrhyw broblemau.

A fydd unrhyw ddilyniant?

Gwneir apwyntiad claf allanol i chi ddod yn ôl i'r clinig 4-6 wythnos ar ôl eich llawdriniaeth i chi gael eich canlyniadau histoleg.

Gwybodaeth rhyddhau o'r ysbyty

Gofal am eich briw

Tynnir eich clipiau ar ôl 10 diwrnod. Bydd nyrsys y ward yn trefnu i Nyrs Ardal neu Nyrs Ymarfer eu tynnu os cewch eich rhyddhau cyn hyn. Dylai eich briw fod wedi gwella'n dda ar y tu allan erbyn yr amser hwn, ac fel rheol nid oes angen dresin. Os bydd eich briw yn mynd yn goch, yn dyner/yn boeth i'w gyffwrdd neu'n rhyddhau hylif/crawn, dywedwch wrth eich nyrs ardal neu feddyg teulu er mwyn i chi gael cyngor, oherwydd efallai eich bod wedi datblygu haint briw

Gofal am eich stoma

Cewch eich rhyddhau pan fyddwch chi a'r nyrs stoma yn hapus y gallwch ofalu am eich stoma. Sicrhewch fod gennych ddigon o fagiau a chyflenwadau stoma cyn i chi fynd adref a bod gennych rif ffôn y nyrs stoma rhag ofn y bydd angen i chi gysylltu ag ef/hi. Ar ôl cael eich rhyddhau, bydd eich nyrs stoma yn eich gweld gartref i sicrhau eich bod yn ymdopi.

Meddyginiaeth i fynd adref gyda chi.

Efallai y rhoddir cyffuriau lleddfuo poen i fynd adref gyda chi – defnyddiwch nhw yn ôl yr angen, ond ddim mwy na'r dos a argymhellir. Bydd eich nyrs yn trafod hyn gyda chi cyn i chi fynd adref. Dylech barhau i gymryd eich meddyginiaethau arferol oni bai y cynghorir chi'n wahanol.

Parhewch â'ch pigiadau Fragmin hyd nes bo'r cwrs 4 wythnos wedi gorffen.

Hosanau

Dylech barhau i'w gwisgo am 4 wythnos ar ôl eich llawdriniaeth.

Coluddion

Gall rhwymedd fod yn broblem ar ôl eich llawdriniaeth, ac efallai y bydd angen carthydd arnoch nes bod pethau'n dychwelyd i normal. Gofynnwch i'ch nyrs neu feddyg am gyngor os yw hyn yn broblem.

Ymolchi

Gallwch gael bath neu gawod unwaith rydych adref, a dylech sychu'n ysgafn o amgylch eich briw yn hytrach na rhwbio'ch hun yn sych.

Gyrru

Dylech ddisgwyl am o leiaf 4-6 wythnos ac osgoi siwrneiau hir yn ystod yr amser hwn. Yna gallwch yrru pan fyddwch chi'n teimlo'n gyffyrddus i wneud stop brys. Gwiriwch â'ch Cwmni Yswiriant; mae gan rai cwmnïau ganllawiau llym ynghylch pryd y dylech chi yrru eto.

Rhyw

Byddwch yn gallu aildechrau gweithgaredd rhywiol pan fyddwch chi'n teimlo'n gyffyrddus i wneud hynny, ond efallai yr hoffech aros 4-6 wythnos cyn cyfathrach rywiol i ganiatáu iachâd. Gall **menywod** brofi poen neu anhawster gyda chyfathrach rywiol oherwydd culhau neu fyrhau'r fagina ar ôl llawdriniaeth. Efallai y bydd angen i chi roi cynnig ar wahanol ffyrdd er mwyn dod o hyd i'r hyn sydd orau i chi.

Mae llawer o **ddynion** yn methu â chael codiad ar ôl llawdriniaeth oherwydd bod y nerfau sy'n angenrheidiol i gael codiad wedi eu difrodi neu eu torri. Os ydych chi'n cael problemau, trafodwch gyda'ch meddyg neu nyrs.

Gwaith

Fel rheol, gallwch ddychwelyd i'r gwaith ar ôl tua 6-8 wythnos; mae hyn yn dibynnu ar eich swydd. Efallai y bydd gweithwyr llaw angen 8-12 wythnos i ffwrdd o'r gwaith, neu os oes gennych waith sy'n cynnwys codi trwm. Dylech drafod hyn gyda'ch meddyg cyn i chi adael yr ysbyty. Os oes angen tystysgrif salwch arnoch, dylech ofyn i nyrsys y ward am hyn. Efallai y bydd angen i chi gael tystysgrif ychwanegol gan eich meddyg teulu unwaith y bydd y dystysgrif ysbyty wedi dod i ben.

Cyngor cyffredinol

Byddwch yn gallu bwyta ac yfed fel arfer.

Dylech fod yn bwylllog a chymryd gofal am 4-6 wythnos, ond wedyn dylech wneud ymarfer corff ysgafn fel cerdded, gan gynyddu'r hyn rydych chi'n ei wneud yn raddol, fel y teimlwch y gallwch chi.

Mae angen osgoi ymarfer corff egniol am 6-8 wythnos.

Peidiwch â chodi pwysau trwm am 6-8 wythnos.

Os ydych chi'n byw ar eich pen eich hun neu'n oedrannus, efallai yr hoffech gael ffrind neu berthynas i aros gyda chi am yr ychydig ddyddiau cyntaf.

Os bydd angen help arnoch gartref ar ôl i chi gael eich rhyddhau, dylech drafod hyn yn ystod eich ymweliad cyn derbyn.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau neu bryderon, gweler isod rifau cyswllt y wardiau Wroleg a'r nyrsys Wroleg:-

Wardiau Wroleg:-

D 5 Gorllewin:-01633 – 234040 / 234041 (24 awr)

Adran Cleifion Allanol Wroleg:-

Rhif ffôn:- 01633 – 234979

Oriau swyddfa Llun - Gwener

Janet Marty, Nyrs Arbenigol Wro-Oncoleg:-

Rhif ffôn:- 01633 – 656143

Oriau swyddfa Llun - Gwener

Julie Simpson, Nyrs Arbenigol Wro-Oncoleg:-

Rhif ffôn:- 01633 – 238976

Oriau swyddfa Llun - Gwener

Sian Lewis, Nyrs Arbenigol Wro-Oncoleg:-

Rhif ffôn:- 01633 – 238976

Oriau swyddfa Llun - Gwener

Maureen Hunter/ Laura Reynolds Nyrs Ymarferydd Wroleg:-

Rhif ffôn:- 01633 – 234758

Oriau swyddfa Llun - Gwener

Gwybodaeth Bellach

Mae'r elusennau canlynol yn darparu gwybodaeth a chefnogaeth ysgrifenedig bellach i gleifion y canfuwyd eu bod â chanser.

Action on Bladder Cancer

Action on Bladder Cancer (ABC)

c/o ABC Secretariat

Right Angle Communications

Barley Mow Centre, 10 Barley Mow Passage, London W4 4PH

Ffôn: 020 3142 6491

Cyfeiriad Gwe: www.actiononbladdercancer.org

Macmillan Cancer Support

89 Albert Embankment, London SE1 7UQ

Ffôn: 0808 808 0000 (Llun-Gwener 0900-2000)

Cyfeiriad Gwe: www.macmillan.org.uk

Cancer Research UK

Angel Building, 407 St John Street, London EC1V 4AD

Ffôn: (Gwasanaethau Cefnogwyr) 0300 123 1861

(Switsfwrdd) 020 7242 0200

Cyfeiriad Gwe: www.cancerresearchuk.org

St David's Foundation

Cambrian House, St John's Road, Casnewydd NP19 8GR

Ffôn: 01633 270980

E-bost: enquiries@stdavidsfoundation.co.uk

Cyfeiriad Gwe: www.stdavidsfoundation.co.uk

Age Concern - Help a chefnogaeth i'r rhai dros 60 oed

Age Cymru, Tŷ John Pathy, 13/14 Neptune Court, Vanguard Way,
Caerdydd CF 24 5PJ

Ffôn: 02920 - 431555/0800 169 6565

Cyfeiriad Gwe: www.ageuk.org.uk/cymru

Gwasanaeth Rhoi'r Gorau i Ysmygu

Ffôn: 0800 085 2219

Cyfeiriadau:

British Association of Urological Surgeons (2004) Procedure Specific Consent Forms for Urological Surgery

National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) 2010 Venous Thromboembolism: reducing the risk

Tanagho EA, McAninch JW (2003) Smiths General Urology

**"Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg/
This document is available in English".**